

Rapportage aan de Regionale Raadscommissie Noordkop

**Onderwerp: jaarrekening 2024 en begroting 2026 Omgevingsdienst
 Noord-Holland Noord**

Op 21 mei jl. zijn de raadsrapporteurs Omgevingsdienst (digitaal) bijeengekomen om de jaarrekening 2024 en de begroting 2026 van de Omgevingsdienst te bespreken. Bij het overleg waren aanwezig:

- mevrouw P. Laan, raadslid gemeente Hollands Kroon
- mevrouw M. Wijnker raadslid gemeente Schagen
- de heer G.J.S. Oudijk, raadslid gemeente Den Helder
- de heer H. Soyer raadslid gemeente Texel
- mevrouw L. Plak, ambtelijke ondersteuning gemeente Schagen
- de heer Y. Klaver, ambtelijke ondersteuning gemeente Den Helder
- de heer S. Vriend, raadsgriffier gemeente Hollands Kroon

Bevindingen van de raadsrapporteurs

De raadsrapporteurs hebben kennisgenomen van de door de Omgevingsdienst ingediende stukken. Ook is kennisgenomen van het concept advies, dat de colleges voorleggen aan de RRN op 28 mei a.s.

Voor wat betreft **de jaarrekening 2024** heeft de voorgestelde bestemming van het resultaat in principe (en daarmee de concept zienswijze) de instemming van de raadsrapporteurs.

Wel merken de raadsrapporteurs het volgende op. Uit de stukken maken de raadsrapporteurs op dat van het resultaat een bedrag van € 690.000 aan de provincie Noord-Holland wordt uitgekeerd, omdat dit bedrag een relatie kent met de provinciale taken van de Omgevingsdienst. Een bedrag van € 1 miljoen wordt gestort in de bestemmingsreserve Robuustheid. Het voorliggende voorstel is dan ook op zich begrijpelijk. Echter, volgens de raadsrapporteurs heeft de provincie eerder aangegeven bereid te zijn (ook) extra middelen beschikbaar te stellen om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst NHN.

De raadsrapporteurs geven de RRN dan ook in overweging om de verantwoordelijk bestuurder te vragen in overleg te gaan met de provincie of zij bereid is het haar toekomende deel van het resultaat eveneens te (laten) storten in de bestemmingsreserve Robuustheid.

Voor wat betreft **de begroting 2026** constateren de raadsrapporteurs dat een begroting voorligt, waarbij het indexatiepercentage, geldend voor de Omgevingsdienst, is verwerkt. Niet verwerkt in de begroting zijn de bezuinigingsscenario's en de benodigde kosten om te komen tot een robuuste omgevingsdienst.

Voor wat betreft de bezuinigingsscenario's constateren de raadsrapporteurs dat het dagelijks bestuur (nog?) geen keuze heeft gemaakt voor het 3% dan wel 5% scenario. Gelet op de financiële problematiek rondom de Omgevingsdienst kunnen de raadsrapporteurs daar begrip voor hebben.

In informatieve sessies op 7 en 17 april jl. heeft de Omgevingsdienst, mede op verzoek van de raadsrapporteurs tekst en uitleg gegeven over de financiële huishouding. Bij het ontstaan van de Omgevingsdiensten zijn de door de gemeenten beschikbaar gestelde middelen leidend geweest. Op basis daarvan werd een bepaald takenpakket afgenomen, maar in de loop der jaren zijn daar steeds meer wettelijke taken bijgekomen. Daarbij komt dat ook bestaande taken in een steeds complexere

omgeving moeten worden uitgevoerd. De beschikbaar gestelde middelen zijn echter de afgelopen jaren voor die taken “slechts” geïndexeerd. Dat blijkt steeds meer te wringen. Dit staat overigens los van extra financiering, indien gemeenten in de loop der jaren gevraagd hebben meer/andere taken uit te voeren.

Tijdens de sessies in april werd ook duidelijk dat er geen goed verband is te leggen tussen een product en de kosten daarvan. Anno 2025 zou dat wel van een moderne organisatie verwacht mogen worden, maar de wijze van financiering (vanaf de start) staat dat in de weg. Duidelijk is geworden dat om daarin slagen te maken én om te komen tot een meer professionele organisatie extra middelen nodig zijn. Dit wordt ook bevestigd door het Plan van Aanpak om aan de robuustheidscriteria te voldoen.

Dat aan de robuustheidscriteria moet worden voldaan zou voor de gemeenten als eigenaren van de Omgevingsdienst (onze eigen medewerkers op afstand) niet ter discussie moeten staan. Toch worden de daarvoor benodigde middelen (opnieuw) niet meegenomen in de begroting.

Dit leidt ertoe dat het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst een begroting presenteert waarin aangegeven wordt dat geen extra middelen beschikbaar worden gesteld om te voldoen aan de robuustheidscriteria, maar ook dat in de diverse stukken wordt aangegeven dat de Omgevingsdienst steeds minder in staat is om alle wettelijke taken (naar behoren) uit te voeren. Dat vinden de raadsrapporteurs een kwalijke zaak en niet uit te leggen. De gemeentelijke overheid, waar de Omgevingsdienst deel van uitmaakt, moet in het belang van haar inwoners en leefomgeving in staat zijn om de wettelijke taken uit te voeren én op die manier een bijdrage leveren aan een veilige en gezonde leefomgeving. Daarop mogen inwoners en bedrijven ook vertrouwen.

In het concept advies aan de RRN wordt voorgesteld de raden te adviseren een zienswijze uit te brengen, waarbij de zorg wordt uitgesproken over de ontwikkelingen rond de begroting voor de komende jaren bij de Omgevingsdienst in relatie tot de bij gemeenten beschikbare middelen, waarbij de voorstellen voor 3 dan wel 5% bezuinigingen kritisch worden beschouwd en waarin gepleit wordt voor een bredere bezinning op de bezuinigingsopgaaf.

In aansluiting op dit laatste merken de raadsrapporteurs op dat het verzoek van de Regietafel om bezuinigingsvoorstellen te doen is gedaan in een tijd, dat de gevolgen van het ravijnjaar voor de gemeenten ernstiger leken dan heden het geval blijkt te zijn. De raadsrapporteurs vertrouwen erop dat het bestuur van de Omgevingsdienst op basis van het onderzoek naar de efficiëntie van de organisatie én de voorgestelde maatregelen kunnen komen tot acceptabele bezuinigingen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de uitvoering van wettelijke taken.

De voorliggende zienswijze biedt de Omgevingsdienst geen enkel (financieel) perspectief ten aanzien van het voldoen aan de robuustheidscriteria. Het niet voldoen aan deze criteria én het niet (adequaat) kunnen uitvoeren van alle wettelijke taken zouden de gemeenten, als eigenaren van de Omgevingsdienst niet moeten willen. Gelet daarop geven de raadsrapporteurs de gemeenteraden (via de RRN) in overweging de voorliggende zienswijze te amenderen (zie hierna).

Een amendement ter overweging

De raadsrapporteurs geven de gemeenteraad, via de RRN, in overweging de voorgestelde zienswijze te amenderen. De strekking van het amendement is:

- dat in de zienswijze wordt aangegeven dat de Omgevingsdienst op basis van de voorgestelde maatregelen (zie de bijlage met de bezuinigingsscenario's) en het onderzoek naar de efficiëntie van de organisatie gevraagd wordt optimaal te bezuinigen zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de uitvoering van wettelijke taken;

- dat in de zienswijze de Omgevingsdienst wordt gevraagd de kosten om te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria in de begroting voor 2026 e.v. op te nemen. Voor 2026 zou als dekking deels gebruik kunnen worden gemaakt van de gelden die in de betreffende bestemmingsreserve zijn/worden gestort.

-

Indien een amendement met deze strekking door de meerderheid van de leden van de RRN wordt omarmd, wordt ten behoeve van de 4 gemeenteraden door de griffier van Hollands Kroon een eensluidend amendement opgesteld, die door partijen in de raden kan worden ingediend.

Het advies van de RRN wordt dan de voorgestelde zienswijze met inachtneming van het amendement (met de hiervoor verwoorde strekking) voor te leggen aan de raden.

Opmerkingen/vragen bij jaarrekening 2024

Op bladzijde 49 in de tabel "Specificatie vorderingen op openbare lichamen" is de gemeente Texel tweemaal opgenomen. Graag een toelichting waarom de gemeente Texel tweemaal in dit overzicht is opgenomen.

Mondelinge toelichting in de RRN vergadering van 28 mei a.s.

Mevrouw Laan is beschikbaar deze rapportage mondeling toe te lichten.

De raadsrapporteurs, mevrouw P. Laan, mevrouw M. Wijnker, de heer S. Oudijk en de heer H. Soyer